

DELÅRSRAPPORT

4. kvartal 2017

Voss, 30. januar 2018
Voss Veksel- og Landmandsbank ASA
Postboks 10, 5701 Voss
Telefon: 56 52 35 00 faks 56 51 27 47
www.vekselbanken.no
E-post: post@vekselbanken.no

DELÅRSRAPPORT 4. KVARTAL 2017

GENERELT

Rekneskapen er utarbeidd etter IFRS (International Finance Reporting Standard).

RESULTATUTVIKLING

Voss Veksel- og Landmandsbank ASA legg fram eit resultat før tap for utgangen av 4. kvartal på 28,9 mill. kr, ein reduksjon på 10,1 mill. kr i høve til fjoråret. Resultat av ordinær drift etter skatt er 20,3 mill. kr, mot 28,6 mill. kr i 2016, ein reduksjon på 8,3 mill. kr. Dette skuldast at banken i 3. kvartal har ført eit ekstraordinært konstatert tap på 10 mill. kr i aksjar i fripoliseselskapet Silver Pensjonsforsikring AS. Det er tidlegare gjort avsetningar for dette tapet på 8,5 mill. kr under utvida resultat. I 2016 hadde banken ein ekstraordinær vinst på sal av anleggsaksjar i Visa Inc. på 3,5 mill. kr. Korrigert for dette er kjernedrifta i banken styrka med ca. 3,3 mill. kr. pr. utgangen av 4. kvartal 2017 samanlikna med utgangen av 4. kvartal 2016.

Totalresultatet pr. utgangen av 4. kvartal 2017 syner 27,8 mill. kr mot 26,7 mill. kr i fjor.

For 4. kvartal isolert syner banken eit resultat av ordinær drift på 8,9 mill. kr ein auke på 1,8 mill. kr i høve til 4. kvartal i fjor.

RENTENETTO

Den gode veksten i utlån gjev banken monaleg vekst i netto rente- og kredittprovisjonsinntekter, som ved utgangen av 4. kvartal er bokført til 83,0 mill. kr, ein auke på 8,2 mill. kr frå 2016. For 4. kvartal isolert er rentenettoen 21,9 mill. kr mot 19,6 mill. kr for 4. kvartal i fjor.

Konkurransen i rentemarknaden er framleis hard, og rentemarginen ved utgangen av 4. kvartal syner 1,86% mot 1,85% i 2016.

ANDRE DRIFTSINTEKTER

Ved utgangen av 4. kvartal bokfører banken netto andre driftsinntekter på -0,3 mill. kr mot 13,4 mill. kr i fjor. Netto provisjonsinntekter er auka med 0,8 mill. kr medan utbytte og verdiendringar av aksje og rentefond er redusert med 5,4 mill. kr. Av dette var 3,5 mill. ei ekstraordinær inntekt knytt til sal av Visa Inc. aksjar i 2016, og resten skuldast at banken ikkje lenger har investeringar i rentefond.

Netto tap på finansielle instrument er -9,1 mill. kr. mot 0,1 mill. kr. i 2016. Dette skuldast ekstraordinært konstatert tap på Silver med 10 mill. kr. i 3. kvartal. Investeringa i Silver Pensjonsforsikring AS vart gjort tilbake i 2007 og med emisjonar i 2010 og 2012. Dette skulle sikre banken tilgang til distribusjon av pensjonsprodukt. Med innføring av Solvens II krav for Silver endra rammevilkår og grunnlag for vidare drift for selskapet seg dramatisk, og etter fleire forsøk på å sikre vidare drift enda det med at selskapet vart sett under offentleg administrasjon. Aksjekapitalen synes å vera tapt basert på det framlegget administrasjonsstyret har fremja, og banken valde difor å konstatere tapet i 3. kvartal 2017.

Dagens styrevedtekne marknadspolicy tillet ikkje banken lenger å gjere den type investeringar som vart gjort i Silver Pensjonsforsikring AS, utan at det vert fatta eit konkret vedtak i styret. Vidare har banken frå 2014 inngått avtale med Eika Kapitalforvaltning om forvaltning av banken sin overskotslikviditet.

Forvaltningsmandatet har ein konservativ risikoprofil i høve til kva investeringar ein kan gjera. Dette sikrar banken låg risiko og profesjonell forvaltning av verdipapirportefølja.

For 4. kvartal isolert er netto andre driftsinntekter 3,0 mill. kr mot 2,5 mill. kr i fjor.

Det er positivt å registrere at provisjonsinntekter frå sal av forsikrings- og spareprodukt aukar jamt og trutt, då dette er område banken satsar på og har bygd opp rådgjevnadskompetanse innan dei siste åra. Kundane set også pris på dette, og for 2017 er auken i provisjonar ved sal av forsikringstenester auka med vel 0,7 mill. kr. Dette skulast at banken får fleire kundar innan forsikring.

DRIFTSKOSTNADER

Banken sine driftskostnader er ved utgangen av 4. kvartal bokført til 53,8 mill. kr mot 49,1 mill. kr i fjor. Av auken på 4,7 mill. kr skuldast ny finansskatt 0,9 mill. kr.

For 4. kvartal isolert sett er samla driftskostnader 14,1 mill. kr mot 12,2 mill. kr i fjor.

Driftskostnadane er lågare enn budsjettert. Ved utgangen av året er banken ferdig med avskrivning av overgangskostnadane frå EVRY til Eika, og banken sine driftskostnader vil grunna dette verta redusert med om lag 4 mill. kr årleg frå 2018.

TAP OG MISLEGHALDNE LÅN

Ved utgangen av 4. kvartal har banken tilbakeført tap på utlån med 0,2 mill. kr mot tapsført 2,7 mill. kr i fjor. Det er føreteke reduksjon av individuelle nedskrivningar på 16,8 mill. kr, medan gruppevise nedskrivningar er auka med 1,0 mill. kr i 2017. For nærmare spesifisering sjå note 2 og 3.

Summen av netto misleghaldne og tapsutsette engasjement ved utgangen av 4. kvartal er på 33,0 mill. kr, mot 38,8 mill. kr i fjor. 1 % av brutto utlån utgjer dette 0,78% i år, mot 1,04% i fjor.

For nærmare spesifisering sjå note 4.

RÅDVELDEKAPITAL

Banken sin rådveldekapital ved utgangen av 4. kvartal er 4.564 mill. kr, ein auke på 300 mill. kr (+7,0%) siste året.

INNSKOT

Innskot frå kundar ved utgangen av 4. kvartal er 2.928 mill. kr, ein reduksjon siste 12 månader på 72,1 mill. kr (-2,4%).

Innskotsdekninga ved utgangen av 4. kvartal var 69,5% mot 80,3% ved inngangen til året. Reknar ein med utlån formidla via EBK var innskotsdekninga 63,7% og 74,7% ved inngangen til året.

Reduksjonen i innskotsdekning skuldast god vekst i banken sine utlån i 2017 som ikkje har vorte motsvara av tilsvarande vekst i banken sine innskot. Nedgangen i innskot har si årsak i mellom anna at kundane har auka sine plasseringar i andre spareformer på bekostning av bankinnskot.

UTLÅN

Banken har ved utgangen av 4. kvartal i år hatt ein vekst i utlåna siste året på 476 mill. kr (+12,7%). Veksten siste 12 månadane er fordelt på lån til næringsformål med 202 mill. kr (+26,9%) og til personkunder med 274 mill. kr (+9,1%).

Brutto utlån til kundar er samla 4.212 mill. kr mot 3.736 mill. kr ved utgangen av 2016. Av samla utlån er 952 mill. kr (22,6%) utlån til næringsverksemd og 3.259 mill. kr (77,4%) til personmarknaden. I tillegg har banken formidla lån til personmarknaden via Eika Boligkreditt (EBK) med samla utestående ved utgangen av 4. kvartal på 383 mill. kr, ein overføringsgrad til EBK på 8,3%, noko som er lite i høve til samanliknande Eika-bankar. Dette gjev banken eit godt potensiale til vidare vekst.

LIKVIDITET

Den gode veksten i utlån dei siste 12 månadane har gjort at banken har måtta henta inn meir likviditet i marknaden. Banken har sidan årsskiftet auka finansieringa i sertifikat- og obligasjonsmarknadane med 350 mill. Ved refinansiering og opptak av ny langsiktig finansiering har banken oppnådd gode prisar og god interesse etter papir i marknaden. Sjå eigen note for detaljar.

Ved utgangen av 4. kvartal er banken sin LCR 131% og NSFR 139%.

EIGENKAPITAL OG KAPITALDEKNING

Netto ansvarleg kapital etter standardmetoden i Basel III reglane er 444,7 mill. kr som gjev ein kapitaldekningsprosent på 17,73%. I høve til minimumskrava er overdekninga 244,0 mill. kr.

Kapitaldekninga er redusert i løpet av året då berekningsgrunnlaget aukar grunna utlånsveksten. Vekst i utlån har vore ei bevisst satsing frå banken si side, og det viser att i auka rentenetto.

Kjernekapitalen til banken er 405,1 mill. kr, medan banken sin reine kjernekapital er 388,1 mill. kr ved kvartalsskiftet. Dette gir ei kjernekapitaldekning på 16,15 % og ei rein kjernekapitaldekning på 15,48 % av berekningsgrunnlaget. Banken har ved utgangen av fjerde kvartal ei overdekning i høve minimumskravet til rein kjernekapitaldekning på 273,2 mill. kr.

FRAMLEGG TIL UTBYTTE

Styret i banken gjer framlegg om å utbetala kr 3,50 i utbytte pr. aksje for 2017, samanlikna med kr 4,75 i fjor og kr 3,50 i 2015. Utbyttet på kr 3,50 i år gjev eit utdelingsforhold sett mot årsresultatet på 32,7%. Det gjev ei direkte avkastning 2,8% rekna mot børskurs 31.12.17 på kr 123,00. Føreslege utbytte er i samsvar med guidinga som er eit utdelingsforhold på minimum 30% av årsresultatet. Ved normal årleg vekst framover og normale inntekter frå bankdrifta, vil utdelingsforholdet kunna halda seg på dette nivået med minimum 30% av årsresultatet utan reduksjon i banken sitt kapitalnivå.

EFFEKT AV OVERGANG TIL IFRS 9

Banken sin eigenkapital vil verta tilført 10,6 mill. kr etter skatt som følge av reduserte tapsnedskrivningar i samsvar med IFRS 9. Implementeringa av IFRS 9 vil ha ein positiv effekt på banken si kapitaldekning tilsvarande summen som vert tilført eigenkapitalen. Banken har ikkje nytta gjeldande overgangsreglar. For nærmare spesifikasjon sjå note 1.

REVISJON

Kvartalsrekneskapen er ikkje fullstendig revidert.

UTSIKTENE FOR 2018

Styret meiner at banken med si solide basisdrift og ein stabil lokalmarknad, framleis er i stand til å levera tilfredsstillande resultat framover. Konkurransen i rentemarknaden er hard. Det låge rentenivået skapar utfordringar i heile næringa, men banken har klart å auke netto renteinntekter gjennom bevisst satsing på kvalitetsmessig vekst. God vekst i utlån, låge tap og moderat kostnadsvekst gjer at kjernedrifta samla utviklar seg positivt. Utvida satsing på sal av forsikrings- og spareprodukt, styrkjer banken sitt inntektsgrunnlag framover.

FRÅSEGN FRÅ STYRE OG BANKSJEF I SAMSVAR MED VERDIPAPIRHANDELLOVA

Me stadfester etter beste overtyding at rekneskapen for perioden 1. januar til 31. desember 2017 er utarbeidd i samsvar med Norsk Rekneskapslov og IFRS, og at rekneskapsopplysningane samla sett gjev eit rettvisande bilete av selskapet sine eignelutar, gjeld, finansielle stilling og resultat, og at delårsrapporten gjev eit rettvisande oversyn over viktige hendingar i rekneskapsperioden og deira verknad på rekneskapen, nærståande vesentlege transaksjonar og dei mest sentrale risiko- og usikkerheitsfaktorar verksemda står overfor i neste rekneskapsperiode.

Kontaktpersonar: Administrerande banksjef Stig Gunnar Røthe tlf. 56 52 35 00

Voss, 30. januar 2018

Styret i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA

Stein Kvarekvål
Styreleiar

Hildegunn Reime

Nils T. Ringheim

Ingrid Kløve-Graue

Solfrid Dagestad Midttun

Stig Gunnar Røthe
Banksjef

RESULTAT

4. Kvartal isolert

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2017	2016	2017	2016
Renteinntekter og lignende inntekter		32.798	29.463	126.731	114.320
Rentekostnader og lignende kostnader		10.914	9.854	43.754	39.556
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		21.884	19.610	82.977	74.764
Utbytte og andre inntekter av vp med var. Avkast.		-	14	1.122	6.566
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		3.274	2.775	11.189	10.251
Provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester		875	943	3.853	3.717
Netto verdiendr. og gev./tap på val. og vp omløp		603	638	(9.053)	151
Andre driftsinntekter		42	47	326	135
Netto andre driftsinntekter		3.045	2.531	(268)	13.385
Personalkostnader		7.667	5.826	23.537	20.257
Administrasjonskostnader		3.140	3.467	18.132	17.229
Avskrivning		1.783	1.750	7.047	6.987
Andre driftskostnader		1.521	1.148	5.071	4.587
Sum driftskostnader		14.111	12.191	53.787	49.060
Resultat før tap		10.818	9.949	28.922	39.090
Tap på utlån, garantier m.v.	2	(537)	954	(231)	2.704
Kurstap anleggsaksjer		-	-	-	-
Sum nedskr/rev av nedskrivning		-	-	-	-
Resultat av ordinær drift før skatt		11.355	8.995	29.153	36.386
Skatt		2.442	1.900	8.832	7.745
Resultat av ordinær drift etter skatt		8.913	7.095	20.321	28.641
<i>Utvidet resultat</i>					
Estimatavvik pensjon		-	-	-	-
Sum poster som ikke reklassifiseres over resultatet		-	-	-	-
Verdiendring verdipapirer tilgjengelig for salg		(167)	(101)	7.494	(1.899)
Sum poster kan reklassifiseres over resultatet		(167)	(101)	7.494	(1.899)
Sum utvidet resultat		(167)	(101)	7.494	(1.899)
Totalresultat		8.746	6.993	27.815	26.742
Basis og utvannet resultat pr aksje		4,69	3,73	10,70	15,07

BALANSE – EIENDELER

	NOTE	2017	2016
Kontanter og fordringer på sentralbanken		74.052	77.117
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		14.625	147.842
Utlån til og fordringer på kunder	5	4.211.796	3.736.245
Individuelle nedskrivninger	2, 5	(12.890)	(29.716)
Gruppevise nedskrivninger	2	(20.476)	(19.476)
Netto utlån og fordringer på kunder	5	4.178.429	3.687.052
Overtatte eiendeler		-	-
Sert., obl og andre rentebærende vp med fast avkast.		198.685	246.372
Andeler i obligasjon- og pengemarkedsfond			
Aksjer, andeler og andre vp med variable avkastning		57.372	57.430
Eierinteresser i tilknyttede selskaper		-	-
Eierinteresser i konsernselskap		-	-
Utsatt skattefordel		-	-
Immaterielle eiendeler		(0)	3.999
Varige driftsmidler		29.687	31.332
Andre eiendeler		3.683	4.424
Forsk. bet. ikke pål. kost. og opptj. ikke mottatte innt.		7.864	8.749
Sum eiendeler		4.564.398	4.264.317

BALANSE – EGENKAPITAL OG GJELD

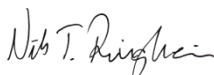
	NOTE	2017	2016
Gjeld til kredittinstitusjoner	8	-	(0)
Innskudd fra og gjeld til kunder		2.928.099	3.000.196
Gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapirer	8	1.124.438	774.634
Annen gjeld		25.521	19.158
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente innt.		6.347	8.134
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		3.510	4.061
Ansvarlig lånekapital	8	77.799	77.403
Sum gjeld		4.165.714	3.883.586
Innskutt egenkapital		9.447	9.482
Opptjent egenkapital		389.237	371.249
Regnskapsperiodens resultat		-	-
Sum egenkapital		398.684	380.731
Sum gjeld og egenkapital		4.564.398	4.264.317

Voss, 30. januar 2018

Styret i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA

Stein Kvarekvål
Styreleder

Hildegunn Reime

Nils T. Ringheim

Ingrid Kløve-Graue

Solfrid Dagestad Midttun

Stig Gunnar Røthe
Banksjef

EGENKAPITALOPPSTILLING

Tall i tusen kroner	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
	Aksjekapital	Egne aksjer	Fond for urealiserte gevinster	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 31.12.2016	9.500	-18	13.896	357.353	380.731
Resultat etter skatt			-1.462	21.783	20.321
Verdiendring tilgjengelig for salg			7.495		7.495
Totalresultat 31.12.2017	-	-	6.033	21.783	27.816
Korrigerende fond for urealiserte gevinster			313	-313	-
Endring egne aksjer		-34		-803	-837
Utbetalt utbytte				-9.025	-9.025
Egenkapital 31.12.2017	9.500	-52	20.242	368.995	398.685
Egenkapital 31.12.2015	9.500	-43	15.795	334.802	360.054
Resultat etter skatt				28.641	28.641
Verdiendring tilgjengelig for salg			-1.899		-1.899
Totalresultat 31.12.2016	-	-	-1.899	28.641	26.742
Endring egne aksjer		25		560	585
Utbetalt utbytte				-6.650	-6.650
Egenkapital 31.12.2016	9.500	-18	13.896	357.353	380.731

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Tall i tusen kroner	2017	2016
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	(491.146)	(563.112)
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	122.066	109.238
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	(72.097)	89.676
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	(21.634)	(23.837)
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	0	(0)
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	828	1.454
Endring sertifikat og obligasjoner	47.687	61.593
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	3.627	3.955
Netto provisjonsinnbetalinger	7.336	6.534
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	(1.125)	1.232
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	(1.000)	(1.275)
Utbetalinger til drift	(42.853)	(40.910)
Betalt skatt	(6.277)	(6.227)
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-454.589	-361.679
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	(1.596)	(772)
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	385	-
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	(2.085)	(5.592)
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	2.548	41.928
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	1.122	4.572
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	374	40.136
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	349.804	397.424
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(19.470)	(12.256)
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	(2.540)	(3.056)
Kjøp og salg av egne aksjer	(837)	585
Utbytte til egenkapitalbeviserne	(9.025)	(6.650)
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	317.932	376.047
A + B + C Netto endring likvider i perioden	-136.282	54.504
Likviditetsbeholdning 1.1	224.959	170.454
Likviditetsbeholdning 31.12	88.677	224.958
Likviditetsbeholdning spesifisert:		
Kontanter og fordringer på Sentralbanken	74.052	77.117
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	14.625	147.842
Likviditetsbeholdning	88.677	224.959

Regnskapsprinsipper

Kvartalsregnskapet omfatter perioden 01.01. – 31.12.2017. Kvartalsregnskapet er utarbeidet i samsvar med IAS 34 Delårsrapportering.

Delårsregnskapene er ureviderte. Foreliggende kvartalsregnskap er utarbeidet i henhold til gjeldende IFRS standarder og IFRIC fortolkninger. Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2017.

Viktige regnskapsestimater og skjønnmessige vurderinger

Utarbeidelse av regnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I årsregnskapet for 2017 er det redegjort nærmere for kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Alle tall er i hele tusen om ikke annet er angitt. Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta er NOK.

OVERGANG TIL IFRS 9 FRA 01.01.2018

Fra 01.01.2018 implementeres IFRS 9 som erstatter dagens IAS 39.

GENERELT OM IFRS 9

Regnskapet for 2017 er avlagt iht. IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. Fra 01.01.2018 blir denne standarden erstattet av IFRS 9 Finansielle instrumenter. IFRS 9 introduserer en ny modell for klassifisering og måling av finansielle eiendeler, ny modell for nedskrivning av finansielle eiendeler og nye regler for sikringsbokføring.

IMPLEMENTERING AV IFRS 9

Eika-Gruppen startet opp en tverrfaglig prosjektgruppe i 2016 som har forberedt implementeringen av IFRS 9.

Prosjektgruppen har bestått av representanter fra fagområdene kreditt, datavarehus og regnskap/rapportering, samt prosjektleder. Prosjektet har vært ansvarlige for å implementere Eikas PD- og LGD-modeller i den nedskrivningsmodellen som benyttes (utviklet av SDC, Eika-bankenes leverandør av banksystemer). Prosjektet har også inkludert områdene under IFRS 9 for klassifisering og måling og rapportering. Eika-banker har vært representert som deltakere og i en referansegruppe.

Banken har selv deltatt i brukerfora og gjennomførte implementeringen i egen bank basert på leveransen fra Eika og SDC.

OVERGANGSREGLER

IFRS 9 skal anvendes retrospektivt, med unntak for sikringsbokføring. Retrospektiv anvendelse innebærer at Vekselbanken skal lage åpningsbalansen 01.01.2018 etter prinsippene i IFRS 9. Det er adgang til å unnlate å utarbeide sammenligningstall for historiske perioder, og banken har valgt å ikke

å utarbeide sammenligningstall. Det er også anledning til å utsette implementeringen av reglene for sikringsbokføring etter IFRS 9. Banken benytter ikke reglene for sikringsbokføring etter IAS39.

Effektene av nye prinsipper i åpningsbalansen for 2018 føres mot egenkapitalen.

KLASSIFISERING OG MÅLING

Finansielle eiendeler

IFRS9 vil innføre nye prinsipper for klassifisering og måling. Målekategoriene for finansielle eiendeler i IAS 39 (virkelig verdi over resultat, tilgjengelig for salg, holde til forfall og utlån og fordringer til amortisert kost) har blitt erstattet av følgende tre målekategorier etter IFRS 9:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat (FVOCI)
- Virkelig verdi med verdiendring over resultat (FVTPL)

Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen.

Definisjonen av et finansielt instrument reguleres i IAS 32 og er ikke endret som følge av IFRS 9. Ved fastsettelse av målekategori skiller IFRS 9 mellom ordinære renteinstrumenter og egenkapitalinstrumenter, herunder derivater. Med ordinære renteinstrumenter menes det renteinstrumenter der avkastning utgjør kompensasjon for tidsverdi av penger, kredittrisiko og andre relevante risikoer som følger av ordinære renteinstrumenter.

Egenkapitalinstrumenter faller i målekategorien virkelig verdi over resultat. For egenkapitalinstrumenter som ikke er derivater og ikke holdes for handelsformål, er det anledning til å velge å føre disse til virkelig verdi over utvidet resultat. For ordinære renteinstrumenter bestemmes målekategorien etter formålet med investeringen. Renteinstrumenter som inngår i en portefølje med formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer i form av renter og avdrag, skal måles til amortisert kost. Renteinstrumenter som inngår i en portefølje med formål om å både motta kontantstrømmer og å foreta salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og nedskrivninger presentert over ordinært resultat. Renteinstrumenter i øvrige forretningsmodeller skal måles til virkelig verdi over resultat. Verdiendringer på ordinære renteinstrumenter ført over utvidet resultat, skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene. Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

Finansielle forpliktelser

For finansielle forpliktelser er reglene i hovedsak de samme som i dagens IAS 39. En endring fra IAS 39 er at for finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet skal endringer i verdien som skyldes selskapets egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat.

IMPLEMENTERING AV NY MODELL FOR KLASSIFISERING OG MÅLING

Banken har klassifisert sine finansielle eiendeler i følgende kategorier etter spesifikasjonene i IFRS 9:

Finansielle eiendeler	31.12.2017 Etter IAS 39	01.01.2018 Etter IFRS 9
Kontanter og innskudd i Norges Bank	Amortisert kost 74.052	Amortisert kost 74.052
Innskudd i og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost 14.625	Amortisert kost 14.625
Utlån til kunder	Amortisert kost 4.178.429	Amortisert kost 1.183.136
	Virkelig verdi over resultatet -	Virkelig verdi over resultatet -
	Virkelig verdi over utvidet resultat -	Virkelig verdi over utvidet resultat 3.009.651
Verdipapirer – rentepapirer	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet
	Tilgjengelig for salg 198.685	Virkelig verdi over utvidet resultat 198.685
Verdipapirer – egenkapitalinstrumenter	Virkelig verdi over resultatet 13.310	Virkelig verdi over resultatet 13.310
	Tilgjengelig for salg 44.063	Virkelig verdi over utvidet resultat 44.063
Totalt	4.523.164	4.537.522

Utlån med fast rente – Utlån med fast rente der banken har som formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer i form av renter og avdrag, er ikke sikret med derivater og er dermed klassifisert til amortisert kost.

Bankens likviditetsportefølje er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat, som er i tråd med bankens forretningsmodell om å holde investeringene for å motta kontraktmessige kontantstrømmer i form av renter og avdrag, samt å selge.

Egenkapitalinstrumenter som er strategiske investeringer, er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering. Disse egenkapitalinstrumentene er ikke er derivater eller holdt for handelsformål.

Utlån som banken kan overføre til Eika Boligkreditt er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat, da forretningsmodellen tilsier at banken har til hensikt å inndrive kontraktsfestede kontantstrømmer men også kan overføre utlånene til Eika Boligkreditt.

Endring i klassifisering fra IAS 39 til IFRS 9 gir ingen vesentlig påvirkning på egenkapitalen ifm. prinsippendringen.

NY MODELL FOR NEDSKRIVNING AV FINANSIELLE EIENDELER

Etter IAS 39 skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs innregning. Under IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler omfatter finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og fordringer på leieavtaler omfattet.

Ved førstegangs balanseføring skal det avsettes for tap tilsvarende 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene.

Dersom kredittrisikoen for en eiendel eller gruppe av eiendeler er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning skal, det gjøres en tapsavsetning tilsvarende hele den forventede levetiden til

eiendelen. Dersom det oppstår et kredittap skal renteinntekter innregnes basert på bokført beløp etter justering for tapsavsetning.

For ytterligere detaljer henvises det til IFRS 9.

Nedskrivningsmodell i Eika

Eika har utviklet egne modeller for beregning av sannsynlighet for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD). SDC har videre utviklet løsning for eksponering ved mislighold (EAD), beregning av tap og modell for vurdering om et engasjement har hatt vesentlig økning siden første gangs innregning, som banken har valgt å benytte. Forventet kredittap (ECL) beregnes som $EAD \times PD \times LGD$, neddiskontert med opprinnelig effektiv rente.

Beskrivelse av PD-modellen

PD-modellen i Eika estimerer sannsynlighet for mislighold ved å estimere statistiske sammenhenger mellom mislighold og kundens finansielle stilling, demografiske data og betalingsadferd. Mislighold er definert som overtrekk på minimum 1.000 kroner i 90 dager sammenhengende, i tillegg til andre kvalitative indikatorer som tilsier at engasjementet har misligholdt, jf. kapitalkravforskriften § 10-1.

Modellen skiller mellom personkunder og bedriftskunder, og måler misligholdssannsynlighet for de neste 12 måneder (PD). Personkundemodellen skiller videre på kunder med og uten boliglån. Bedriftskundemodellen skiller mellom eiendomsselskap, begrenset personlig ansvar og ubegrenset personlig ansvar.

Betalingsadferd krever 6 måneder med historikk før den får påvirkning i modellen. Det betyr at nye kunder vil ha 6 måneder med kun ekstern modell før intern modell blir benyttet.

Modellene blir årlig validert og recalibreres ved behov. Ved forringelse av modellenes kvalitet blir det utviklet nye modeller.

Ved beregning av misligholdssannsynlighet over forventet levetid på engasjementet (PD-liv) benyttes det en migrasjonsbasert framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid, basert på utvikling i PD siste 12 måneder (Markovkjede). Følgende prinsipper er lagt til grunn:

- Beregningen gjøres på gruppenivå og ikke på kundenivå
- Beregningen gjøres med utgangspunkt i mislighold i hver risikoklasse og migrasjon mellom risikoklasser

Vesentlig økning i kredittrisiko

Vesentlig økning i kredittrisiko måles basert på utvikling i PD. Eika har definert vesentlig økning i kredittrisiko som en økning i opprinnelig PD ved første gangs innregning (PD-ini) for ulike nivåer for at modellen skal fange opp relativ utvikling i kredittrisiko. For engasjementer som hadde opprinnelig PD mindre enn 1% er vesentlig økning definert som:

$PD > PD_{ini} + 0,5\%$, $PD_{liv} > PD_{liv\ ini} * 2$

For engasjementer som hadde opprinnelig PD over eller lik 1% er vesentlig økning definer som:

$PD > PD_{ini} + 2\%$, $PD_{liv} > PD_{liv\ ini} * 2$

Beregning av LGD

Estimat for LGD er basert på historiske tap i alle Eika-banker fra august 2014 til 2017 for intervaller av sikkerhetsdekning. Eika-Gruppen vil kontinuerlig jobbe med utvikling av LGD modellene etter hvert som datagrunnlaget øker med tapshistorikk for nye perioder. Modellene skiller mellom person- og bedriftskunder:

Personkunder

- Kunder uten registrerte sikkerheter
- Kunder med sikkerhet i bolig
- Kunder med sikkerhet i annet enn bolig

Bedriftsmarked

- Kunder uten registrerte sikkerheter
- Kunder med registrerte sikkerheter

Verdien av sikkerhetene er basert på estimert realisasjonsverdi.

Banken konstaterer tap på og fraregner avtaler når det er avklart at det ikke er sikkerhetsmessig dekning og heller ikke fremtidige kontantstrømmer som kan betene gjelden.

EAD

EAD for avtaler i steg 1 består av utestående fordring eller forpliktelse justert for kontantstrømmer de neste 12 månedene og for avtaler i steg 2 de neddiskonterte kontantstrømmene for den forventede levetiden til avtalen. For garantier er EAD lik den utestående forpliktelse på rapporteringsdatoen multiplisert med en konverteringsfaktor på 1 eller 0,5 avhengig av type garanti. Ubenyttede kreditter har EAD lik utestående ubenyttet kreditt på rapporteringstidspunktet.

Forventet levetid på en avtale beregnes ut fra lignende avtalers historiske gjennomsnittlige levetid. Avtaler som modifiseres måles fra opprinnelig innvilgelsestidspunkt selv om avtalen får nye betingelser.

Forventet kredittap basert på forventninger til fremtiden

Eika vil justere tapsavsetningen med forventet utvikling i ulike makrovariabler som anses å ha påvirkning på forventet tap. Forventninger til fremtiden er utledet av en makromodell der det hensyntas tre scenarioer – base case, best case og worst case – for forventet makroøkonomisk utvikling ett til tre år fram i tid. Scenarioene for base case og worst case er basert på Finanstilsynets verdier for

basisscenario og stresstest pr. 30.06.2017. Scenarioet for best case er basert på prognose fra Eika Gruppens makroøkonom. Variablene arbeidsledighet, oljepris, boligpriser, husholdningers gjeld, bankenes utlånsrente og kronekurs inngår i modellen. Variablene er fordelt på fylker for personmarkedet og på bransjer for bedriftsmarkedet. Vekting av scenarioene gjøres etter en ekspertvurdering. Pr. 01.01.2018 er det benyttet følgende vekter: Base case 2/3, best case 1/6 og worst case 1/6.

Pr. 01.01.2018 har banken følgende forventning til utvikling i makrovariablene:

	2018	2019	2020	2021
Base case				
Arbeidsledighet (nivå)	3 %	3 %	3 %	2,9 %
Boligpris (endring)	3 %	5 %	4 %	3,8 %
Gjeld husholdning (endring)	6 %	5 %	5 %	5 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	2,5 %	2,5 %	3 %	3 %
Oljepris (USD pr. fat)	52	52	52	52
Kronekurs (endring)	1 %	1 %	1 %	1 %
Worst case				
Arbeidsledighet (nivå)	3,5 %	4 %	5 %	5,5 %
Boligpris (endring)	-5,5 %	-6,5 %	-6,5 %	-6 %
Gjeld husholdning (endring)	5 %	3,5 %	3 %	0 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	2,5 %	3,5 %	5 %	5 %
Oljepris (USD pr. fat)	51	32	31	35
Kronekurs (endring)	-2 %	-2 %	-2 %	0 %
Best case				
Arbeidsledighet (nivå)	3 %	2,8 %	2,4 %	2 %
Boligpris (endring)	5 %	5 %	5 %	5 %
Gjeld husholdning (endring)	6,5 %	7 %	7 %	7 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	2,5 %	3 %	4 %	4 %
Oljepris (USD pr. fat)	55	63	68	70
Kronekurs (endring)	5 %	5 %	5 %	0 %

OVERGANGSEFFEKTER

Banken får følgende endringer i finansielle eiendeler og forpliktelser pr. 01.01.2018 ved overgang til IFRS 9:

	31.12.2017 Etter IAS 39	Reklassi- fisering	Verdi- justeringer	01.01.2018 Etter IFRS 9
Amortisert kost				
Kontanter og Innskudd i Norges Bank				
Åpningsbalanse IAS 39 og sluttbalanse IFRS 9	74.052	-	-	74.052
Innskudd i og fordringer på kredittinstitusjoner				
Åpningsbalanse IAS 39	14.625			
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap			-	
Sluttbalanse IFRS 9				14.625
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse IAS 39	4.178.429			
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat		-3.009.651		
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap			14.358	
Sluttbalanse IFRS 9				1.183.136
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer				
Åpningsbalanse IAS 39	-			
Reklassifisert fra hold til forfall				
Sluttbalanse IFRS 9				-
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer holdt til forfall				
Åpningsbalanse IAS 39				
Reklassifisert til amortisert kost				
Sluttbalanse IFRS 9				-
Finansielle eiendeler til amortisert kost	4.267.106	-3.009.651	14.358	1.271.813
Ubenyttede kreditter til kunder og lånetilsagn				
Åpningsbalanse IAS 39	209.773			
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap			-43	
Sluttbalanse IFRS 9				209.730
Garantier til kunder				
Åpningsbalanse IAS 39	82.563			
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap			-174	
Sluttbalanse IFRS 9				82.389
Finansielle forpliktelser til amortisert kost	292.336	-	-217	292.119
Virkelig verdi over resultatet				
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse IAS 39 og sluttbalanse IFRS 9		-	-	-
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter (obligatorisk)				
Åpningsbalanse IAS 39	13.310			
Reklassifisert fra tilgjengelig for salg		-		
Sluttbalanse IFRS 9				13.310
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer (valgt)				
Åpningsbalanse IAS 39				
Reklassifisert fra tilgjengelig for salg				
Sluttbalanse IFRS 9				-
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	13.310	-	-	13.310
Virkelig verdi over utvidet resultat				
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse IAS 39	198.685			
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat		3.009.651		
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap			-	
Sluttbalanse IFRS 9				3.208.336
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter (valgt)				
Åpningsbalanse IAS 39	44.063			
Reklassifisert fra tilgjengelig for salg		-		
Sluttbalanse IFRS 9				44.063
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer				
Åpningsbalanse IAS 39				
Reklassifisert fra virkelig verdi over resultatet				
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap				
Sluttbalanse IFRS 9				-
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultat	242.748	3.009.651	-	3.252.399
Sum finansielle eiendeler	4.523.164	-	14.358	4.537.522
Sum finansielle forpliktelser	292.336	-	-217	292.119

Som følge av prinsippendringen for overgang til IFRS 9, får banken en styrking av egenkapitalen med 10,6 mill. kr etter skatt, hovedsakelig som følge av reduserte nedskrivninger på utlån. Effekten på egenkapitalen medfører at ren kjernekapitaldekning øker med 0,42 %, kjernekapital med 0,42 % og kapitaldekning med 0,42 %. Bankens har ikke benyttet gjeldende overgangsregler.

NOTE 2 – TAP PÅ UTLÅN

4. Kvartal isolert

	2017	2016	2017	2016
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-16.085	810	-16.825	-71
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	-	-	-
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	-	-	1.000	400
Periodens konstaterte tap som det tidl. er nedskrevet for	15.483	154	15.541	2.276
Periodens konstaterte tap som det tidl. ikke er nedskrevet for	73	-	115	188
Periodens inngang på tidligere perioders nedskrivninger	-8	-10	-61	-89
Periodens tapskostnad	-537	954	-230	2.704

NOTE 3 – NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier

	2017	2016
Individuelle nedskrivninger ved begynnelsen av perioden	29.715	29.787
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	-	2.070
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	710	153
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger fra tidligere perioder	-1.994	-18
Konstaterte tap på lån som tidligere er nedskrevet	-15.541	-2.276
Individuelle nedskrivninger ved slutten av perioden	12.890	29.716

Gruppenedskrivninger på utlån

	2017	2016
Gruppenedskrivninger ved begynnelsen av perioden	19.476	19.076
Periodens endring i gruppenedskrivninger	1.000	400
Gruppenedskrivninger ved slutten av perioden	20.476	19.476

NOTE 4 – MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE LÅN

Misligholdte engasjement

	2017	2016
Brutto misligholdte utlån – PM	13.573	9.042
Brutto misligholdte utlån – BM	2.534	10.596
Individuelle nedskrivninger	-1.504	-5.327
Netto misligholdte utlån	14.603	14.311

Andre tapsutsatte engasjement

	2017	2016
Tapsutsatte engasjement (ikke misligholdt) – PM	5.333	13.977
Tapsutsatte engasjement (ikke misligholdt) – BM	24.493	34.884
Individuelle nedskrivninger	-11.386	-24.389
Netto tapsutsatte engasjement	18.440	24.472

NOTE 5 – FORDELING UTLÅN KUNDER

Utlån til kunder fordelt på sektorer og næringer

	2017	2016
Landbruk	32.973	29.842
Industri	95.782	81.434
Bygg, anlegg	55.672	60.658
Varehandel	65.918	50.900
Transport	28.019	26.983
Eiendomsdrift etc	580.391	419.709
Annen næring	94.057	81.528
Sum næring	952.813	751.054
Personkunder	3.258.983	2.985.190
Brutto utlån	4.211.796	3.736.244
Individuelle nedskrivninger	-12.890	-29.716
Gruppenedskrivninger	-20.476	-19.476
Netto utlån til kunder	4.178.429	3.687.052
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	383.379	277.912
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	4.561.808	3.964.964

NOTE 6 – KAPITALDEKNING

Kapitaldekning

	2017	2016
Opptjent egenkapital	361.196	348.327
Overkursfond	-	-
Utjevningfond	-	-
Annen egenkapital	21.391	13.897
Innbetalt aksjekapital	9.447	9.482
Gavefond	-	-
Sum egenkapital	392.034	371.706
Immaterielle eiendeler	-	-2.999
Fradrag for forsvarlig verdsettelse	-256	-
Fradrag i ren kjernekapital	-3.699	-
Ren kjernekapital	388.079	368.706
Fondsobligasjoner	17.500	21.000
Fradrag i kjernekapital	-462	-
Sum kjernekapital	405.117	389.706
Ansvarlig lånekapital	40.000	44.418
Fradrag i tilleggskapital	-462	-
Sum tilleggskapital	39.538	44.418
	-	-
Netto ansvarlig kapital	444.655	434.124

	2017	2016
Eksponeringskategori (vektet verdi)		
Stater	-	-
Lokal regional myndighet	13.227	18.609
Offentlig eide foretak	-	-
Institusjoner	14.176	36.140
Foretak	304.411	271.241
Massemarked	-	3.966
Pantsikkerhet eiendom	1.739.386	1.441.782
Forfalte engasjementer	15.486	10.652
Høyrisiko engasjementer	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	6.755	8.842
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	2.913	-
Andeler verdipapirfond	13.310	9.578
Egenkapitalposisjoner	39.182	45.373
Øvrige engasjementer	208.526	142.064
CVA-tillegg	842	3.707
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2.358.215	1.991.954
Beregningsgrunnlag fra operasjonell risiko	149.536	149.970
Beregningsgrunnlag	2.507.750	2.141.924
Kapitaldekning i %	17,73 %	20,27 %
Kjernekapitaldekning	16,15 %	18,19 %
Ren kjernekapitaldekning i %	15,48 %	17,21 %

NOTE 7 – GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

	2017	2016
Sertifikater, nominell verdi	50.000	-
Obligasjoner, nominell verdi	1.075.000	775.000
Tilbakekjøpte obligasjoner	-	-
Amortisert over-/underkurs	-562	-366
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1.124.438	774.634
Gjennomsnittlig rente ved periodeslutt	1,91 %	2,09 %

	2017	2016
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	-	-
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	40.000	40.000
Fondsobligasjoner, nominell verdi	35.000	35.000
Amortisert over-/underkurs	2.799	2.403
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	77.799	77.403
Gjennomsnittlig rente ved periodeslutt	3,75 %	3,94 %

Endringer i verdipapirgjeld i perioden	Balanse 01.10.2017	Emitert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	Balanse 31.12.2017
Obligasjonsgjeld	1.024.443	100.000	0	-5	1.124.438
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1.024.443	100.000	-	-5	1.124.438
Ansvarlige lån	40.000	-	-	-	40.000
Fondsobligasjoner	38.119	-	-	-320	37.799
Sum ansvarlig lån og fondsobligasjoner	78.119	-	-	-320	77.799

Endringer i verdipapirgjeld i perioden	Balanse 01.10.2016	Emitert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	Balanse 31.12.2016
Obligasjonsgjeld	774.963	-	-	-329	774.634
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	774.963	-	-	-329	774.634
Ansvarlige lån	40.000	-	-	-	40.000
Fondsobligasjoner	36.936	-	-	467	37.403
Sum ansvarlig lån og fondsobligasjoner	76.936	-	-	467	77.403

NOTE 8 – FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI, VERDSETTELSESnivÅ

2017	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
<i>Verdipapirer frivillig klassifisert til virkelig verdi</i>				
Aksjer	-	-	-	-
Aksjefond	-	13.310	-	13.310
<i>Verdipapirer tilgjengelig for salg</i>				
Aksjer	-	-	44.062	44.062
Obligasjoner	168.677	30.008	-	198.685
Rentebytteavtaler brukt for sikring	-	2.505	-	2.505
Sum	168.677	45.823	44.062	258.562

2016	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
<i>Verdipapirer frivillig klassifisert til virkelig verdi</i>				
Aksjer	2.537	-	-	2.537
Aksjefond	-	10.271	-	10.271
<i>Verdipapirer tilgjengelig for salg</i>				
Aksjer	9.994	-	34.628	44.622
Obligasjoner	146.435	99.936	-	246.371
Rentebytteavtaler brukt for sikring	-	3.375	-	3.375
Sum	158.966	113.582	34.628	307.176

Virkelig verdimålinger og –opplysninger klassifisert etter nivå

I tabellene over benyttes følgende nivåinndeling:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler og forpliktelser

Nivå 2: Verdsettelse som baserer seg på (1) direkte eller indirekte observerbare priser for identiske eiendeler eller forpliktelser i et marked som ikke er aktivt, (2) modeller som benytter priser og variabler som fullt ut er hentet fra observerbare markeder eller transaksjoner og (3) prising i et aktivt marked av en tilsvarende, men ikke identisk eiendel eller forpliktelse

Nivå 3: Vurderinger som baserer seg på faktorer som ikke er observerbare eller eksternt verifiserbare

Selskapets verdsettelsesmetoder maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig og belager seg minst mulig på selskapets egne estimater.

NOTE 9 – VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

	2017		2016	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
Finansielle eiendeler				
Konter og fordringer på sentralbanker	74.052	74.052	77.117	77.117
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	14.625	14.625	147.842	147.842
Utlån til kunder	4.178.429	4.178.429	3.687.052	3.687.052
Sert., obl og andre rentebærende vp med fast avkastning	198.685	198.685	246.372	246.372
Andeler i obligasjon- og pengemarkedsfond	-	-	-	-
Aksjer, andeler og andre vp med variable avkastninger	57.372	57.372	57.430	57.430
Sum finansielle eiendeler	4.523.163	4.523.163	4.215.812	4.215.812
Finansielle forpliktelser				
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	(0)	(0)
Innskudd fra kunder	2.928.099	2.928.099	3.000.196	3.000.196
Gjeld opptatt ved utstedelse av obligasjoner	1.124.438	1.129.120	774.634	774.634
Ansvarlig lånekapital	77.799	78.158	77.403	77.403
Sum finansielle forpliktelser	4.130.335	4.135.377	3.852.233	3.852.233

NOTE 10 – AKSJONÆRER

De 20 største aksjonærene:

2017		
Navn	Beholdning	Eierandel
VOSS SPAREBANK	189.980	10,00 %
MP PENSJON PK	90.526	4,76 %
AS FLU	90.000	4,74 %
BERGEN KOMMUNALE PENSONSKASSE	50.000	2,63 %
AUGUST RINGVOLD AGENTUR AS	46.771	2,46 %
HAUGALAND KRAFT PENS C/O SR-FORVALTNING	41.069	2,16 %
BJØRKEHAGEN AS	35.990	1,89 %
SPAREBANK 1 SR-BANK c/o Gabler Wassum AS	31.000	1,63 %
KRISTIAN HODNE AS	30.151	1,59 %
WERGELAND HOLDING AS	24.500	1,29 %
FANA SPAREBANK	23.000	1,21 %
SKOGSBORG AS	20.440	1,08 %
JOH. RASMUSSEN & RACINE AS	20.000	1,05 %
FORLAGSHUSET VIGMOSTOSTAD&BJØRKE AS	17.700	0,93 %
NORDNET LIVSFORSIKRING AS	17.329	0,91 %
FJORDSYN AS	15.200	0,80 %
SLÅPEKROKEN AS	15.040	0,79 %
HAUKÅS KONSULETENE AS	15.000	0,79 %
INGUNN RIO	12.580	0,66 %
ASTRID KLØVE-GRAUE	12.000	0,63 %
Sum 20 største	798.276	42,01 %
Øvrige eiere	1.101.724	57,99 %
Totalt antall aksjer (pålydende kr 5,-)	1.900.000	100,00 %

Antall aksjer: 1.900.000

Aksjen sin matematiske verdi var ved utgangen av 4. kvartal: kr. 220,53

Børskurs ved utgangen av 4. kvartal: kr. 123,-

2016		
Navn	Beholdning	Eierandel
VOSS SPAREBANK	189.980	10,00 %
MP PENSJON PK	90.526	4,76 %
AS FLU	90.000	4,74 %
BERGEN KOMMUNALE PENSONSKASSE	50.000	2,63 %
AUGUST RINGVOLD AGENTUR AS	46.771	2,46 %
BJØRKEHAGEN AS	35.990	1,89 %
HAUGALAND KRAFT PENS C/O SR-FORVALTNING	34.000	1,79 %
SPAREBANK 1 SR-BANK c/o Gabler Wassum AS	31.000	1,63 %
WERGELAND HOLDING AS	24.500	1,29 %
FANA SPAREBANK	23.000	1,21 %
SKOGSBORG AS	20.440	1,08 %
JOH.RASMUSSEN & RAC	20.000	1,05 %
FORLAGSHUSET VIGMOSTOSTAD&BJØRKE AS	17.700	0,93 %
KRISTIAN HODNE AS	15.964	0,84 %
FJØRSSYN AS	15.200	0,80 %
SLÅPEKROKEN AS	15.040	0,79 %
HAUKÅS KONSULETENE	15.000	0,79 %
SPAREBANKEN ØST	14.069	0,74 %
NOTOV AS	14.000	0,74 %
NORDNET LIVSFORSIKRING AS	13.411	0,71 %
Sum 20 største	776.591	40,87 %
	1.123.409	59,13 %
Totalt antall aksjer (pålydende kr 5,-)	1.900.000	100,00 %

Antall aksjer: 1.900.000

Aksjen sin matematiske verdi var ved utgangen av 4. kvartal: kr. 200,40

Børskurs ved utgangen av 4. kvartal: kr. 117,50

NØKKELTALL

<i>Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert</i>	2017	2016
Resultat		
Kostnader i % av inntekter justert for VP	59,3 %	60,2 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	9,6 %	4,2 %
Egenkapitalavkastning*	5,2 %	9,6 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	8,5 %	8,2 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,25 %	0,33 %
Utlånsmargin hittil i år	2,14 %	2,04 %
Netto rentemargin hittil i år	1,86 %	1,85 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	22,6 %	20,1 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	10,5 %	8,5 %
Innskuddsdekning	69,5 %	80,3 %
<i>* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert</i>		
<i>Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert</i>	2017	2016
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	15,48 %	17,21 %
Kjernekapitaldekning	16,15 %	18,19 %
Kapitaldekning	17,73 %	20,27 %
Leverage ratio	8,54 %	8,71 %
Likviditet		
LCR	131	300
NSFR	139	152
Likviditetsindikator 1 bank	101,40	105,54
Likviditetsindikator 2 bank	106,10	111,48